

Příklady činnosti a typické znaky ve vztahu k zaměstnávání OZP

Příklady typu činnosti	Typické znaky – požadavky na OZP	Požadavek na ZZP
Kvalifikačně a řemeslně náročná výroba nebo kompletace dílů	Kvalifikace, kvalita, odpovědnost, profesní rozvoj	Schopnost optimalizovat požadavky práce s individuálními schopnostmi OZP, kontrola a asistence
Služby, často v prostorách zákazníka	Flexibilita, změna pracovních míst a úkolů, organizace, režimy práce a požadavky zákazníků	Organizační nároky respektující individuální potřeby a schopnosti OZP, vyšší nároky na komunikaci
Obchodní činnosti	Kvalifikace s komunikační dovedností se zákazníkem	Kvalifikační požadavky a rozvoj
Technologicky náročná činnost	Kvalifikace, přesnost, odpovědnost, a vysoká přidaná hodnota práce	Technický rozvoj, investiční nároky, permanentní zvyšování kvalifikace
Nekvalifikovaná dílenská práce – jednoduché kompletační práce ve mzdě	Nižší nároky na kvalifikaci umožňující uplatnění těžce nebo kombinovaně postižených osob	Nízká přidaná hodnota práce, vyšší požadavky na dohled, asistenci a kontrolu, potřeba vyšší mzdové podpory

Shrnutí: Všichni ZZP z výše uvedených důvodů potřebují podporu, každý v jiné podobě. Její těžiště a struktura musí odpovídat typu a předmětu podnikání, jeho kvalifikační, technicko-investiční a organizační náročnosti v oboru působnosti. Jen taková podpora je efektivní a posílí postavení OZP na trhu práce.

Intenzita podpory nemůže kolísat v závislosti na velmi častých změnách legislativy nebo metodiky a také bilanci státního rozpočtu a měnícím se prioritám (celostátně i regionálně).

Zkušenost:

V posledních letech velká část ZZP značně změnila podnikatelský program a přešla od tradičních výrobních oborů ke kompletačním a montážním kooperacím nebo se začala orientovat na obchodní činnost a služby, zejména podnikové. Je to důsledek ekonomického tlaku, kdy tradiční výroba s potřebou neustálého technologického rozvoje není schopná za současné míry podpory udržovat natož rozvíjet pracovní příležitosti pro OZP. Ekonomická výhodnost (po započítání podpory) a nižší organizační náročnost nahrává obchodu nebo jednoduchým službám. Převážná většina pracovních příležitostí pro OZP se proto nyní odehrává v profesích, které mají nízký potenciál osobního růstu pro uplatnění OZP na volném trhu práce. Tento trend je nutno začít měnit a přiblížit pracovní kompetence OZP potřebám volného trhu práce.

Měníme zažité postoje
*Vracíme zdravotně
postižené do života*



Kdo jsou zaměstnavatelé s více než 50 % OZP



ZZP působí v tržním prostředí. Provozní náklady financují v průměru 60 % tržbami z podnikání. Nelze je vnímat jako neziskové organizace, sociální ústavy nebo poskytovatele sociálních služeb.

ZZP musí pro řízení a motivaci OZP zaměstnat kvalifikované pracovníky se specifickým know-how, dovednostmi a duální kvalifikací. Individuálně uzpůsobují pracovní podmínky pro každého zaměstnance.

ZZP jsou **podporováni** (nikoli chráněni) příspěvky státu, které získávají až po splnění stále náročnějších podmínek.

Podpořme nezbytné změny, které vytvoří spravedlivý a motivační systém pro různé ekonomické činnosti, ve kterých OZP nacházejí uplatnění.

ZZP – zaměstnavatel zaměstnávající více než 50 % OZP
OZP – osoba se zdravotním postižením

Co ovlivňuje chování, konkurenceschopnost a stabilitu ZZP

A. Diverzita zaměstnanců a individuální přístup, vyšší nároky na řízení a management

Na ZZP působí oproti běžné firmě další významné faktory při zaměstnávání OZP.

- Vliv zdravotního postižení na druh práce a pracovní potenciál
- Vliv zdravotního postižení na psychiku a sociální status OZP
- Využitelnost dosažené kvalifikace a praxe
- Specifické požadavky na komunikaci
- Specifické požadavky na pracovní režimy a flexibilitu práce
- Vliv bariér, doprava z bydliště do práce
- Složitější personální a mzdová agenda, spolupráce s lékaři a odborníky
- Pomoc při řešení osobních problémů (např. dluhové pastí apod.) OZP

Shrnutí: Přítomnost převažujícího počtu zaměstnanců se specifickými potřebami nelze vyjádřit jen vyššími finančními náklady zaměstnavatele, přestože se ve výkonu firmy značně odráží. Část odlišností se také projevuje v neformálních vztazích a vyšší míře tolerance, solidarity a respektování odlišností.

B. Obchodní vztahy a pozice, management a řízení podniku

Podnikání a konkurenceschopnost ZZP není ničím chráněna, kromě konkurenceschopnosti v cenách a kvalitě musí respektovat také další hlediska.

- Rovnováha podnikatelské a sociální funkce
- Kvalita a cena produkce a plnění smluvních vztahů
- Individuální přístup managementu k OZP
- Uplatnění nástrojů integrační personalistiky
- Duální kvalifikace managementu (manažerská a sociální)
- Technický a obchodní rozvoj se přizpůsobuje možnostem většiny zaměstnanců

Shrnutí: Většina ZZP dokáže s přiměřenou podporou uplatnit svoji produkci v konkurenčním prostředí. Využívané nástroje řízení a kontroly však musí respektovat principy diversity a společenské odpovědnosti mnohem více než v běžném podniku.

C. Státní podpora, příspěvky na zaměstnávání OZP

Podpora vyrovnává nižší průměrný pracovní potenciál OZP, ale také kompenzuje snížený ekonomický výkon zaměstnavatele a nižší tvorbu zisku oproti běžným podnikatelům.

- 60% podpory se státu vrací zpět ve formě odvodů a daní
- ZZP se financují v průměru ze 60 – 85% z vlastních tržeb
- Podpora je podmíněna absolutní bezdlužností vůči státu
- Administrativní nároky pro získání podpory
- Diskriminace kategorie OZZ (44% podpory)
- Univerzální struktura příspěvku některé ZZP zvýhodňuje, některým nevyhovuje

Shrnutí: Cílem je nastavení systému podpory tak, aby:

*kompenzoval ekonomický dopad přizpůsobení podmínek a režimu většině zaměstnaných OZP a diferencovaně podporoval aktivní roli ZZP k profesnímu a osobnímu rozvoji OZP,

*zohledňoval náklady na udržení pracovních míst a technický rozvoj ZZP a posiloval tím šance OZP ke vstupu na volný pracovní trh,

*současně omezil masivní využití podpory pro cenový dumping k prospěchu zákazníků – nikoli k podpoře OZP

D. Vyšší intenzita kontrol

ZZP jsou podrobena vyšší frekvenci kontrol státní správy než běžní zaměstnavatelé.

- Úřad práce ČR
- Hygiena
- Státní úřad inspekce práce
- Požární ochrana
- Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
- Finanční úřad
- Nejvyšší kontrolní úřad

Shrnutí: Dlouhodobě jsou ZZP jako příjemci podpory státu vystaveni častějším a důkladnějším kontrolám. I zde pracují lidé, kteří mohou dělat chyby. ZZP však kromě obvyklých sankcí permanentně hrozí úplná ztráta nároku na příspěvek na zaměstnávání OZP, bez něhož není jejich funkce dlouhodobě udržitelná.